

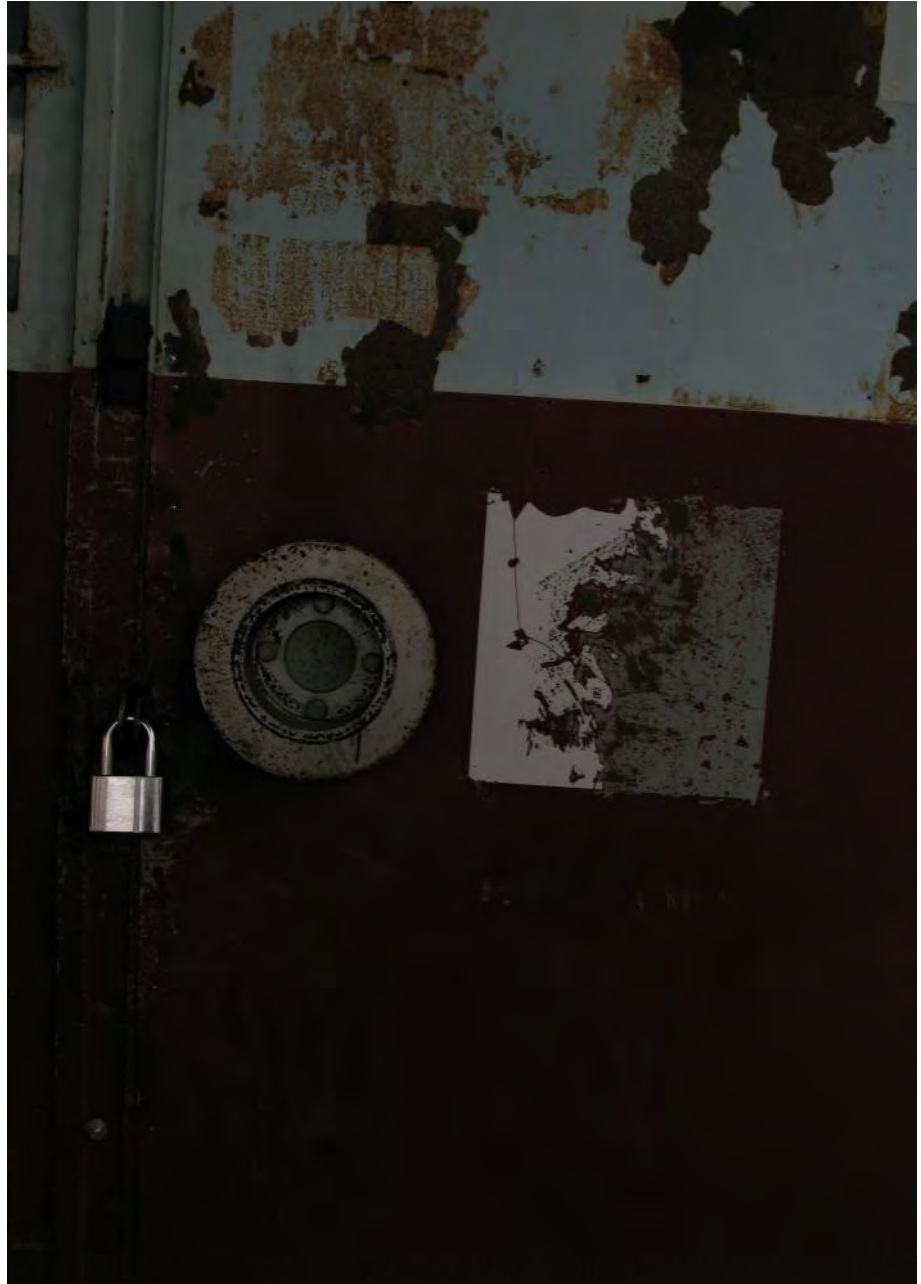
KALEVANRINNE

Yleissuunnitelma-alueen rakennetun ympäristön aluedokumentointi

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön kehittäminen
Maankäytön suunnittelu

30.9.2013

ID: 1 674 672

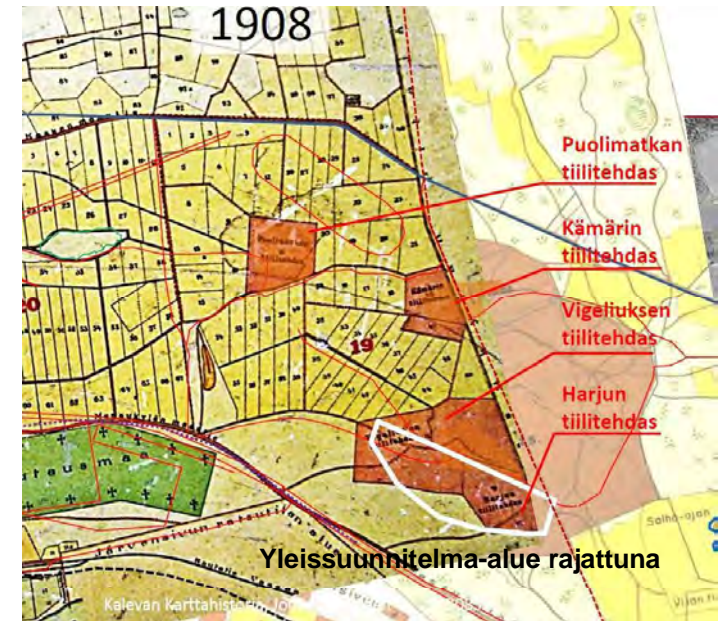
Johdanto

Työn ja kohdealueen määrittely

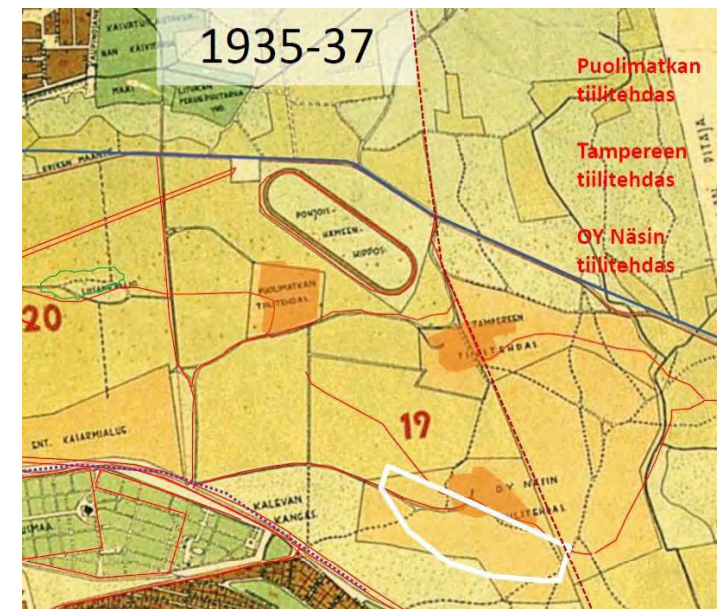
Osalle Kalevanrinteen kaupunginosaa on laadittu maankäytön yleissuunnitelma, joka on hyväksytty yhdyskuntalautakunnassa 30.4.2013 yleissuunnitelma-alueen vaiheittaisen asemakaavoituksen pohjaksi. Sammonkadun ja Sarvijaakonkadun rajaama osa Kalevanrinteen yleissuunnitelma-alueesta on muuttumassa pienteollisuus-, liike- ja varastorakennusten alueesta asuinalueeksi ja alueen nykyinen rakennuskanta on pääosin väistymässä.

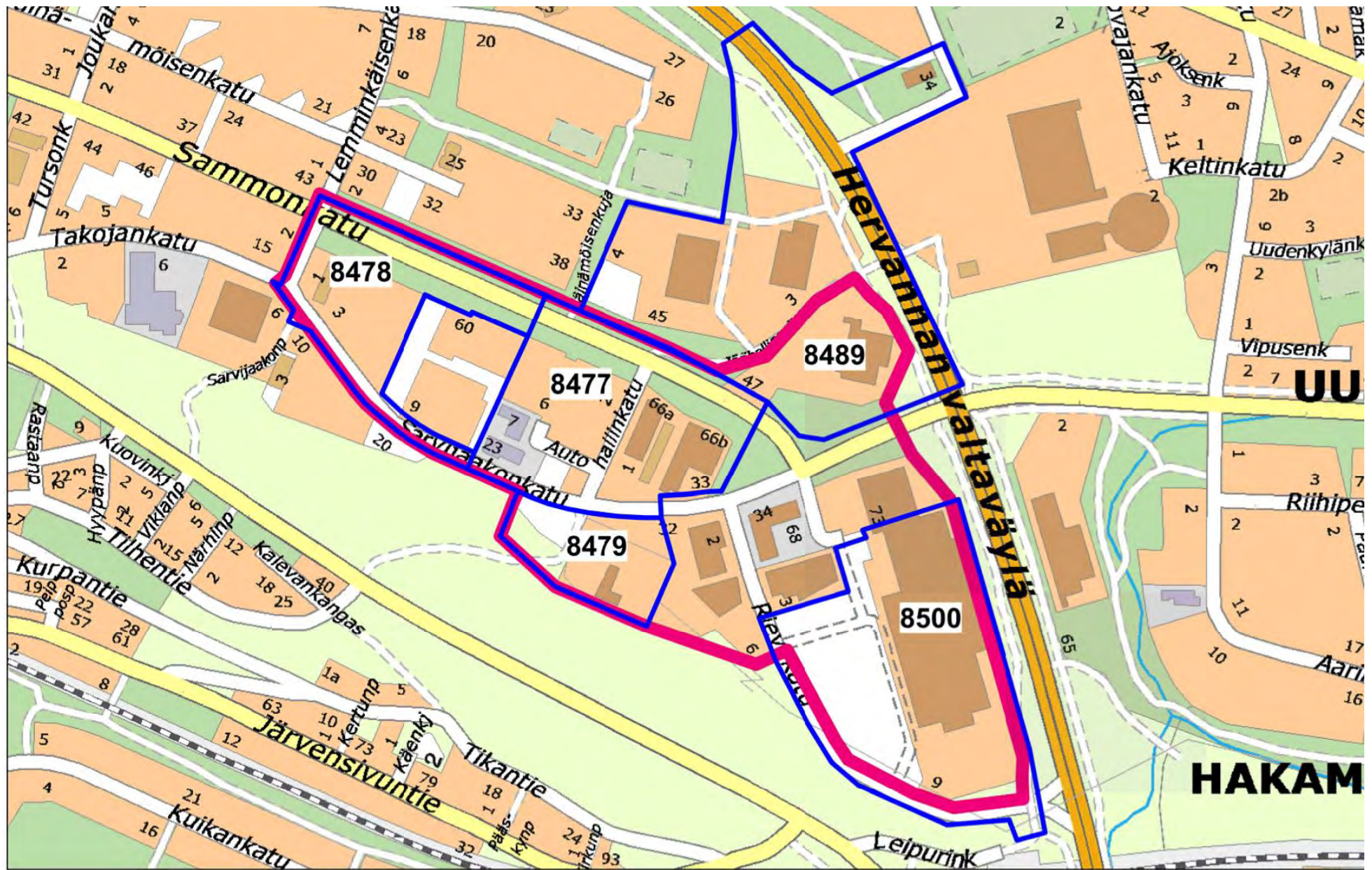
Pirkanmaan maakuntamuseon ja kaupungin maankäytön suunnittelun välisissä keskusteluissa todettiin, että Kalevanrinteen yleissuunnitelma-alueen asemakaavoituksen yhteydessä laadittavien selvitysten osana tulisi laatia myös alueen rakentumishistoriaa sekä entistä ja nykyistä rakennuskantaa käsittelevä aluedokumentointi. Dokumentoinnissa / selvityksessä on käsitelty myös yleissuunnitelma-alueen lähiympäristöä yleispiirteisellä tasolla. Selvitys on laadittu hyödyntäen pääasiassa alueen historiaa käsittelevää kirjallisuutta, Vapriikin kuva-arkistoa, rakennusvalvonnan piirustusarkistoa, vanhoja ilmakuvia sekä maastokäyntejä.

Aluedokumentointityön on laatinut kaupungin maankäytön suunnittelun yhdyskuntasuunnitteluosastosta suunnittelija Marjukka Huotari. Työhön ovat lisäksi osallistuneet asemakaavayksiköstä suunnittelija Erkka Peltonen sekä projektiarkkitehti Markku Kaila.

Kalevan karttahuone, Jouko Seppänen, 2013

KALEVANRINTEEN YLEISSUUNNITELMAN ALUERAJA

ASEMAKAAVOJEN ALUERAJAT

Alueen rakentuminen / 1940-luku Tiilitehtaiden vaihe

Selvitysalue kuuluu alueeseen, jolta raivattiin metsää 1890-luvun alussa laajoilta osin karjan laidunmaaksi sekä kaupunkilaisten viljelyspalstoiksi. Peltoaukeita alettiin kutsua Tammelan vainioiksi.

Ensimmäiset tiiliruukit sijaitsivat kaupungin nykyisessä keskustassa, Alarannan alueella. 1800-luvun lopulla koettiin tiilentuotannon huippukausi, jolloin asuntorakentaminen oli voimakkaimmillaan ja uusiin tehdasrakennuksiin tarvittiin runsaasti tiiliä. Kaupungin kasvun myötä tiilitehtaat siirtyivät kauemmaksi ydinkeskustasta. Kaupungin entiset tiilenvalmistuspaiikat oli korvattava uusilla. Eräs tiiliteollisuuden merkittävä sijaintipaikka oli nykyisen Kalevan kaupunginosan alue, jonka viljelys- ja laidunmailla oli saatavilla suhteellisen hyvälaatuista savea. Sinne perustettiin tiilitehtaita sekä rakennettiin asuntoja niiden työntekijöille. 1890-luvun lopulla vainioilta löytyi peräti neljä tiilitehdasta.

Ensimmäisenä tuotannon aloitti Puolimatkan tiilitehdas, myös ylätehtaana tunnettu. Se sijaitsi Joukahaisenkatu 7:n kohdalla nykyisen Kalevan uintikeskuksen paikalla. Muita olivat Wigeliuksen tiilitehdas, alatehdas, Kalevan käsitiiliruukkina tunnettu, Sammonkatu 64:n kohdalla. Tampereen Tiilitehdas Pellervonkadulla tunnettiin aiemmin Kämärin ruukin nimellä. Suurimpana tehtaana toimi Harjun/Schreckin tiilitehdas. Sen savennostopaikka sijaitsi nykyisen Prisman pysäköintialueella.

Vuosien varrella tehtaiden nimet ja omistajat vaihtuivat.

Tiilitehtaiden asukkaille rakennettiin lähistölle asuintaloja, jotka purettiin kaupunginosaa rakennettaessa.

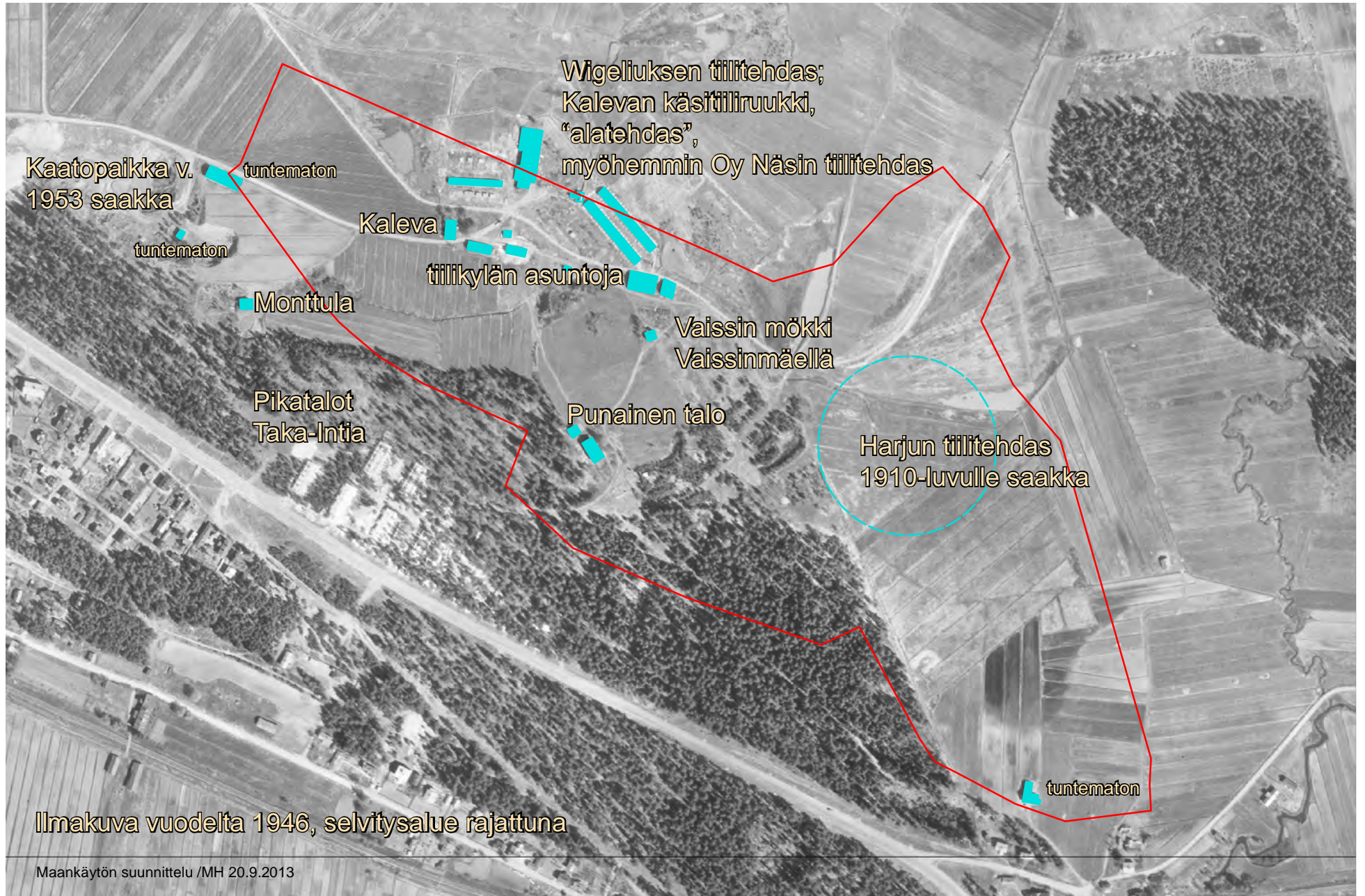
Purettuja asuintaloja olivat Punainen talo, Vaissin mökki, Monttula sekä Kaleva.

Kalevan kaupunginosassa viimeiset tiilet valmistettiin 1960-luvun puolivälissä. Tampereen Tiilitehdas lopetti helmikuussa 1965.

Tiilitehtaiden ajasta alueella muistuttaa enää Tampereen Tiilitehtaan savensekoitusakseli Lemminkäisenkadulla, joka on pystytetty tamperelaisen tiiliteollisuuden muistomeriksi vuonna 1971.

Itäisten alueiden asemakaavakilpailu vuodelta 1922 muutti Tammelan vainioiden ilmettä. Birger Brunilan ehdotuksen pohjalta asemakaava-arkkitehti Elis Kaalamo muutti suunnitelmaa avartamalla joka puolelta umpeenrakennetut korttelit pohjois-eteläsuuntaisia lamellitaloja käsittäviksi. Itäisten alueiden asemakaava vahvistettiin Kaupinkadulle asti v. 1938.

Nimensä Kalevan alue sai v. 1948 järjestetyssä kilpailussa. Kaleva jakautui 1940-luvulla kahteen kaupunginosaan, XX:n ja XIX:een.

Alueen rakentuminen / 1950-luku Elementtitehtaiden vaihe

Sammonkatua alettiin rakentaa leveäksi puistokaduksi 50-luvun puolivälissä.

1950-luvulla XIX kaupunginosa jakautui vielä XIX:een ja Kalevan kaupunginosaan. XIX kaupunginosan asemakaava nro 261 vahvistettiin 23.1.1951. Siinä Kalevanrinne oli kaavoitettu pienteollisuusalueeksi.

Tiilitehtaiden tuotannon loputtua Kalevanrinteen länsiosalle alkoi nousta myös elementtitehtaita.

Ensimmäiset yritykset tulivat selvitysalueelle 1950-luvulla. Niitä olivat Jokelan kenkätehdas (Takojankatu 15:n paikalla), leipomo sekä erilaisia autokorjaamoita, työpajoja ja valimoita.

Rakennustoimisto Mattinen & Niemelä alkoi kehittää vuoden 1958 muurarilakon jälkeen betonielementtirakentamista. Toimisto oli elementtirakentamisen pioneereja Suomessa.

Mattinen & Niemelä siirtyi Tampereelle Toijalasta 1959, missä se oli toiminut vuodesta 1950 lähtien.

Oma elementtitehdas perustettiin v. 1959 asuinrakennustuotannon rationalisointia varten Tampereen kaupungilta saadulle tontille Sarvijaakonkadulle.

1950-luvun lopulla pystyttiin tuottamaan jopa kolmanneksen halvempia rakennuksia kuin muurarityövoimalla.

Mattinen & Niemelä oli tiiviissä yhteistyössä arkkitehtiensä kanssa ja sillä oli oma suunnitteluosasto. Lisäksi yhtiö koulutti itse omat työntekijänsä.

Vuonna 1965 Mattinen & Niemelä oli kasvanut maan kolmanneksi suurimmaksi rakennusliikkeeksi elementtitekniikan kehittäjänä ja käyttäjänä.

Mattinen & Niemelän betoniteollisuuden yksikkö Laatulementti toimi Sarvijaakonkadulla vuodesta 1976 lähtien. Omia tehtaita yhtiöllä oli kuusi. Mattinen-Niemelä Oy:stä tuli MNK-rakennus Oy v. 1984, ja v. 1985 Haka osti yhtiön, johon liitettiin 1986 rakennusliike Noppa ja H.Böök Oy.

Toinen selvitysalueella sijainnut elementtitehdas oli Tampereen Elementti Oy vuodesta 1964 alkaen. Se toimi Sarvijaakonkatu 9-11:n kohdalla.

Tampereella käytettiin valmiita rakennuselementtejä ensimmäisen kerran tiettävästi Kaskitie 19:n ja 21:n kohdalla vuosina 1954–55.

Ilmakuva vuodelta 1956, yleissuunnitelma-alue rajattuna

Maankäytön suunnittelu /MH 20.9.2013

1960-luku

1960-luvulla Sammonkadun varteen syntyi pienteollisuustoimintaa ja huoltamorakennuksia, mm. Timo Penttilän suunnittelema Dunderbergin konepajarakennus sekä A. Roihun kenkätehdas.

Kiinteistö Oy Kalevan Sampo Väinämöisenkadulla Sammonkadun varrella selvitysaluetta vastapäätä valmistui vuosina 1959–1963 Mattinen & Niemelän rakentamana. Elementtitekniikkaa kehitettiin rakennushankkeessa vaiheittain; ensimmäiset kaksi asuinrakennusta toteutettiin puolielementtitaloina ja kaksi jälkimmäistä täyselementtitaloa. Mattinen & Niemelän mukaan ensimmäinen täyselementtinen asuinrakennus valmistui vuonna 1962 osoitteeseen Lemminkäisenkatu 2.

Sammonkatu 1.6.1967, Erkki Kauppila, Vapriikin kuva-arkisto

1. Gulf Oil (1961)
2. Tammelan meijeri
3. Dunderbergin konepaja (1962)
4. Liike- ja varastorakennus (1957)
5. Automyynti- ja korjaamotoimintaa, Helkama-auto (1964),
6. Varasto- ja pienteollisuusrakennukset (1962)
7. A.Roihun kenkätehdas (1962)
8. Autokorjaamo (1960)
9. Tuntematon
10. Mattinen & Niemelä elementtivalimo (1959)
11. Tampereen Elementti Oy (1964)
12. Hattutehdas (1962)
13. Muuntaja
14. Sähköasema (1965)
15. Tuntematon
16. Monttula
17. Jokelan kenkätehdas
18. Kiinteistö Oy Kalevan Sampo Oy (1959-1963)
19. Kauppaoppilaitos (1965)

Ilmakuva vuodelta 1966, yleissuunnitelma-alue rajattuna

1970-luku

1970-luvulla Kaleva oli kauttaaltaan asemakaavoitettu.

Vuonna 1970 kaupunginosia merkitsevät roomalaiset numerotunnukset korvattiin kaupunginosien nimillä. XIX:tä kaupunginosaa alettiin virallisesti kutsua Kalevanrinteeksi.

1970 – luvulla Kalevanrinteen itäosaa ryhdyttiin rakentamaan. Itäosasta kehittyi merkittävä kaupallinen keskus Tampereelle.

Kaihari Centerin teräspeltinen rakennus valmistui vuonna 1970 yhtenä Tampereen ensimmäisistä automarketeista. Sen pohjoispäädysssä toimi huonekaluliike ISKU. 1979 Sokos-market avasi ovensa Kaihari Centerin viereen. Nykyisin tontilla sijaitsevat Prisma ja ASKOn huonekaluliike.

1. Gulf Oil
2. Meijeri / kirjapaino
3. Dunderbergin konepaja, autohuolto
4. Liike- ja varastorakennus
5. Helkama-auto (1964), automyynti- ja korjaamotoimintaa
6. Varasto- ja pienteollisuusrakennukset
7. Liiketilaa
8. Liike- ja varastorakennus
9. Union huoltoasema
10. Pirkan Elementtirakenne (Mattinen & Niemelä)
11. Tampereen Elementti Oy
12. Liiketilaa
13. Muuntaja
14. Sähköasema
15. Kaupungin kuljetustoimen varikko
16. Liike- ja toimistorakennus Keha-Tex (1973)
17. Liike- ja varastorakennus (Michelin rengasliike, 1969)
18. Iskukaluste (1971)
19. Kaihari-Center (1970)

Kaihari Center v. 1971, Scan-Foto, ent. Studio B.Möller, Vapriikin kuva-arkisto.

Kaihari Center v.1983, Scan-Foto, Vapriikin kuva-arkisto.

Ilmakuva vuodelta 1974, yleissuunnitelma-alue rajattuna

Maankäytön suunnittelu MH 20.9.2013

1980- ja 1990- luku

1980-luvulla Kalevanrinteen varasto-, liike- ja teollisuustiloja alettiin muuttaa myymälä- ja toimistotiloiksi. Teollisuustoiminta alueella loppui tai siirtyi muualle.

1980-luvun alussa Kalevan alueen pohjois- ja itäpuolelle toteutettiin Kekkosen tie, joka oli jo kauan esiintynyt kaavasuunnitelmissa Kehätienä. Väylän nimi muutettiin 1996 Hervannan valtaväyläksi. Kekkosen tien ja Sammonkadun liittymään rakennettiin vuonna 1983 julkisivuiltaan pesubetonipintainen ISKUn huonekaluliike.

1990-luvulla selvitysalueen länsiosalla elementtitehtaiden tontit kaavoitettiin osittain asuinkerrostalojen alueeksi ja ensimmäiset asuinkiinteistöt valmistuivat Sarvijaakonkadun varteen. Asuntorakentaminen on muuttanut alueen ilmettä merkittävästi.

Rieväkatu avattiin uutena kulkureittinä vuonna 1998. Se yhdisti Sarvijaakonkadun etelässä Hervannan valtaväylään.

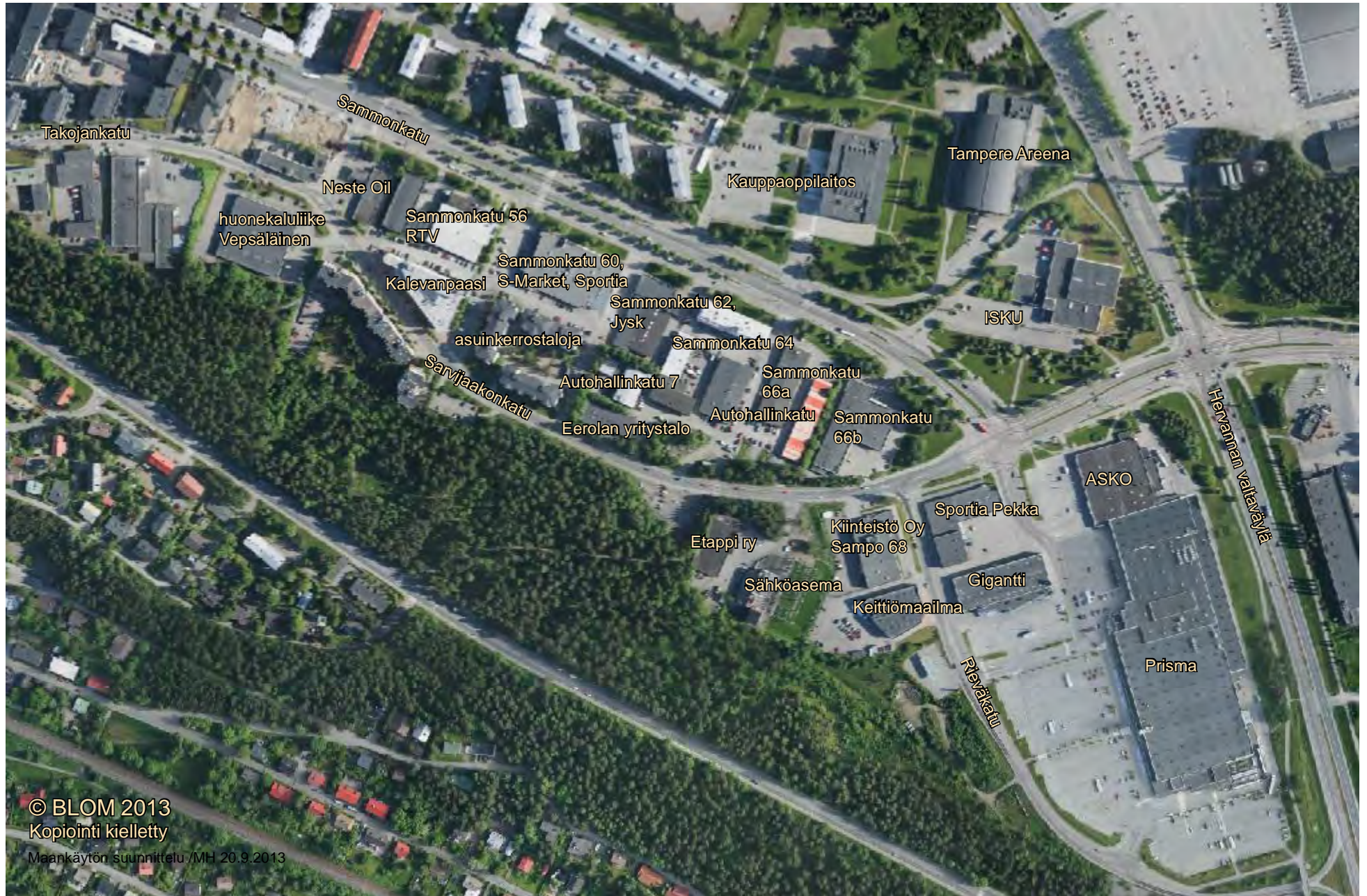
Lounaassa yleissuunnitelma-alue rajoittuu suosittuun Kalevanharjun virkistysalueeseen. Se on osa maisemallisesti arvokasta harjumuodostumaa. Alue on osoitettu osittain muinaisjäännösalueeksi.

1. Neste Oil (1980)
2. Rakennustarvikemyymälä
3. Dunderbergin konepaja, kalustemyymälä, autovuokraamo
4. Liike- ja varastorakennus, autohuolto
5. Helkama-auto (1964), automyynti- ja korjaamotoimintaa
6. Varasto- ja pienteollisuusrakennukset
7. Liiketilaa
8. Liike- ja varastorakennus
9. Union huoltoasema
10. Laatulementti elementtitehdas (Mattinen & Niemelä)
11. Tampereen Elementti Oy, (purettiin 1993)
12. Liiketilaa/autohuolto
13. Muuntaja
14. Sähköasema
15. Kaupungin kuljetustoimen varikko
16. Liike- ja toimistorakennus
17. Liike- ja varastorakennus (Michelin rengasliike)
18. ISKUn huonekaluliike (1983)
19. Sokos-market (1979)
20. Toimistorakennus (1983)
21. Eerolan Yritystalo (1985)

Ilmakuva vuodelta 1987, yleissuunnitelma-alue rajattuna

Maankäytön suunnittelu /MH 20.9.2013

© BLOM 2013
Kopiointi kielletty

Maankäytön suunnittelu / MH 20.9.2013

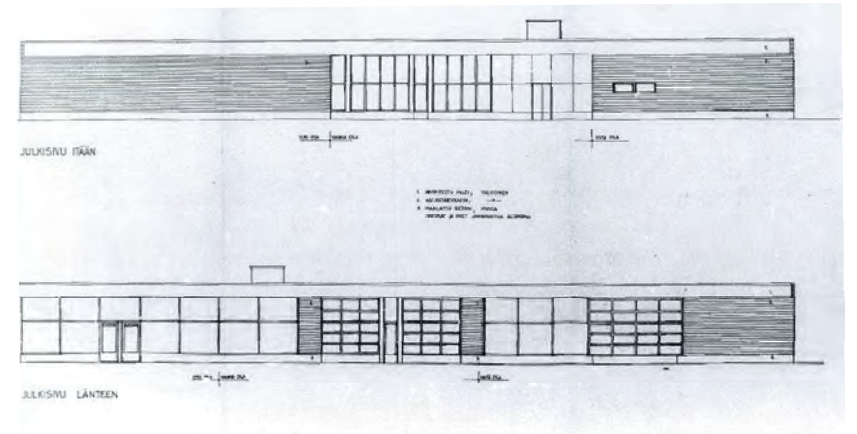
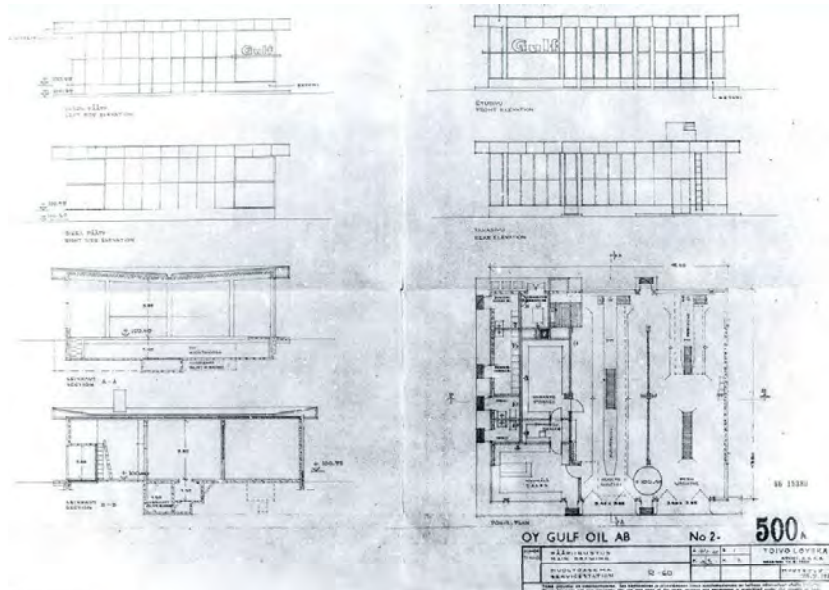
Tontti- ja rakennuskohtaista tietoa selvitysalueelta

SARVIJAAKONKATU 1

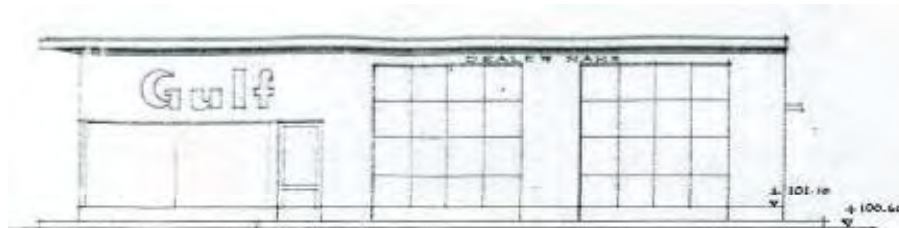
Sammon- ja Sarvijaakonkadun risteyksessä vuodesta 1961 tontilla on toiminut Gulf Oil, sittemmin Neste Oil huoltoasema vuodesta 1980.

Neste Oil huoltoasema 2013.

Lisärakennus v.1979, julkisivut länteen ja itään.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto

JULKISIVU
FRONT ELEVATION

Julkisivun muutospiirustuksia 1958, Toivo Löyskä.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto

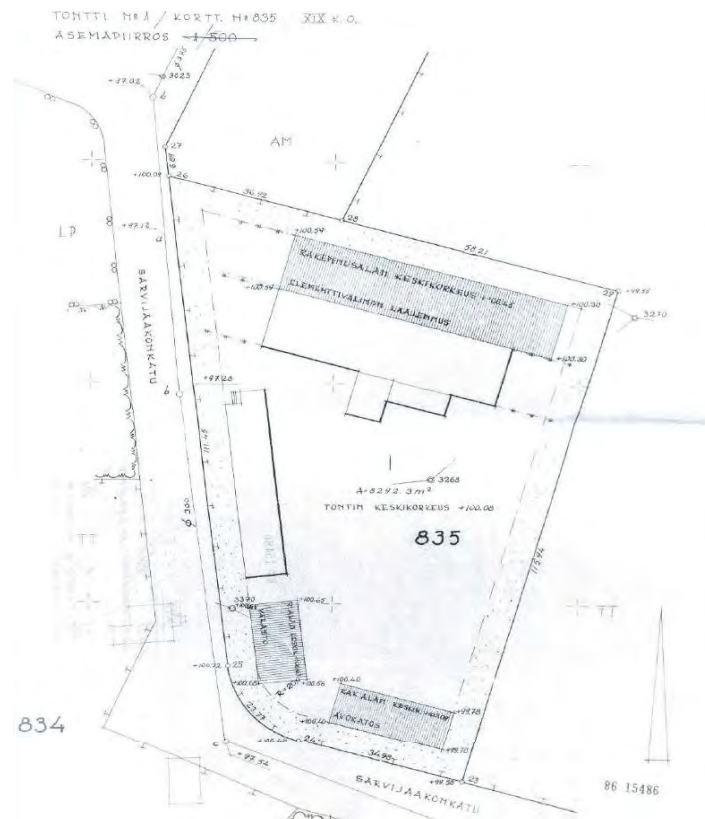

PÄÄTY JULKISIVU
LEFT SIDE ELEVATION

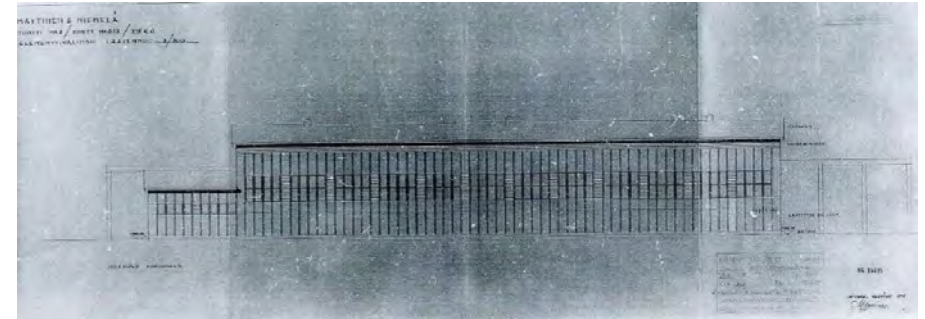
SARVIJAAKONKATU 3

Asemakaavamuutos Sammonkadun ja Sarvijaakonkadun välisellä alueella vahvistettiin 1990. Puretun elementtitehtaan tilalle nousi vuonna 1992 viisikerroksinen Kiinteistö Oy Tampereen Kalevanpaasi KSOY Arkkitehtuurin suunnittelemana. Rakennus oli aluksi Haka-rakentajien pääkonttori.

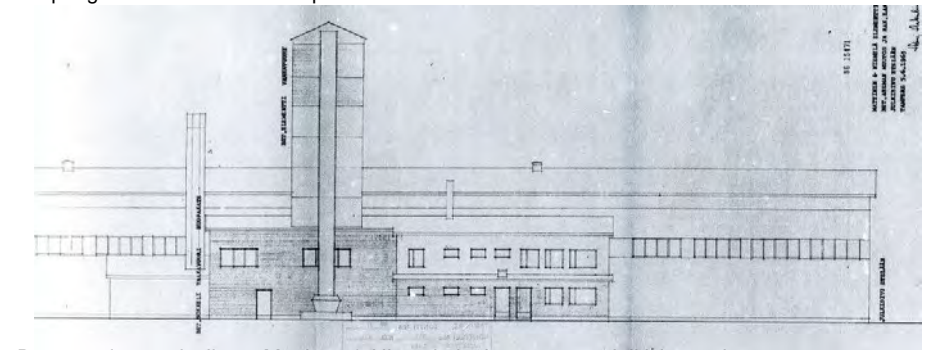
Nykyisin kiinteistössä toimii mm. Puolustusvoimien materiaalilaitos sekä Linkosuon kahvila.

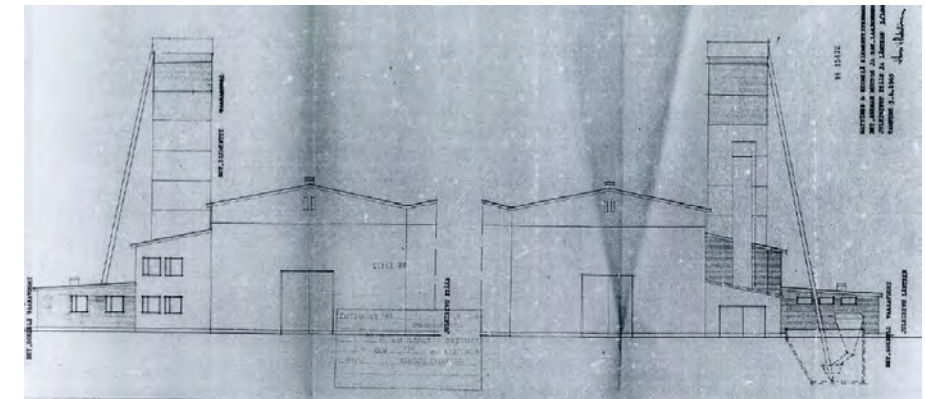
Puretun elementtivalimon Mattinen & Niemelä laajennus. Asemapiirros 1960. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Puretun elementtivalimon Mattinen & Niemelä laajennus 1960., julkisivu pohjoiseen. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto

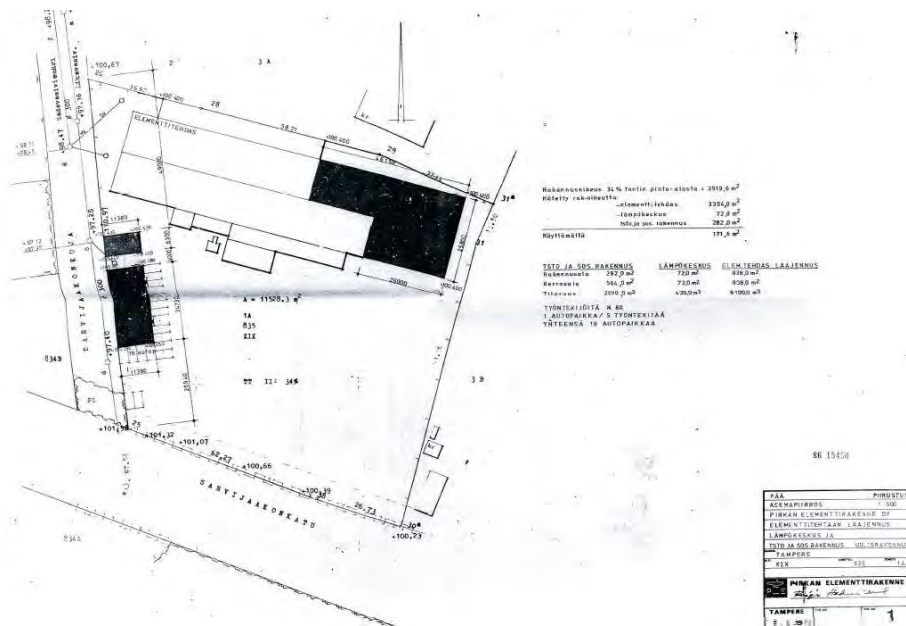

Puretun elementtivalimon Mattinen & Niemelä laajennus 1965, julkisivu etelään. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto

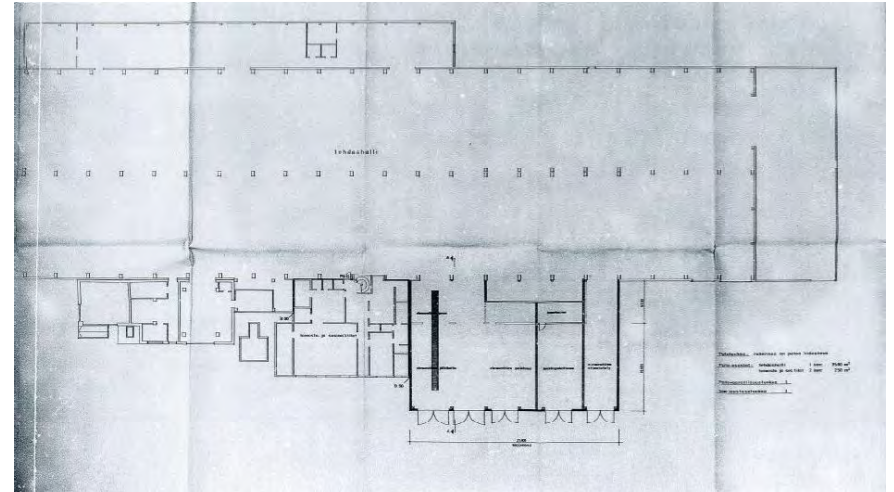

Puretun elementtivalimon Mattinen & Niemelä laajennus 1965, julkisivut itään ja länteen. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto

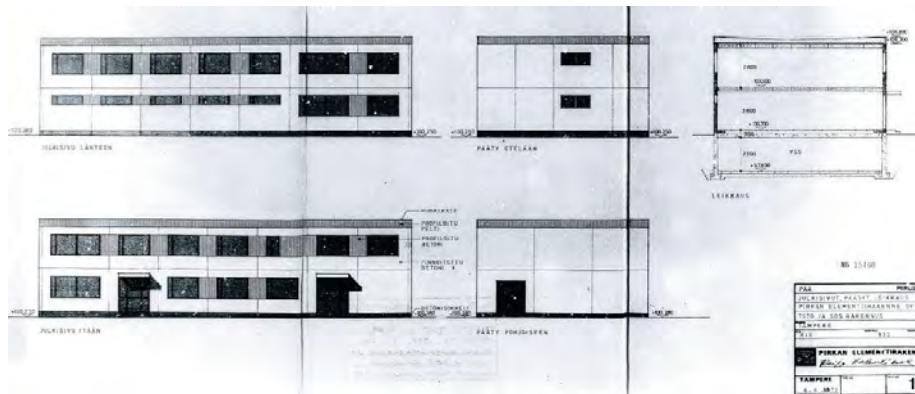

Pirkan Elementtirakenne Oy:n asemapiirros 1973.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Laatulementti Oy:n laajennus 1978.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Kalevanpaasi

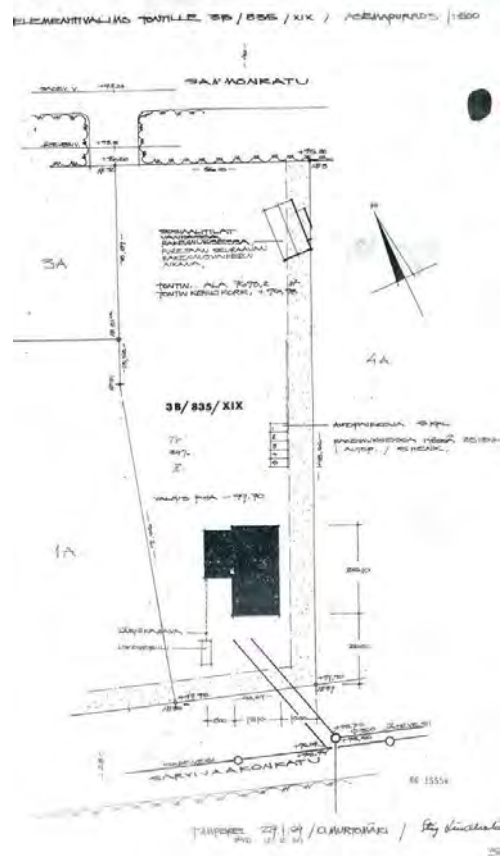

Pirkan Elementtirakenne Oy:n toimisto- ja sosiaalirakennus 1973.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

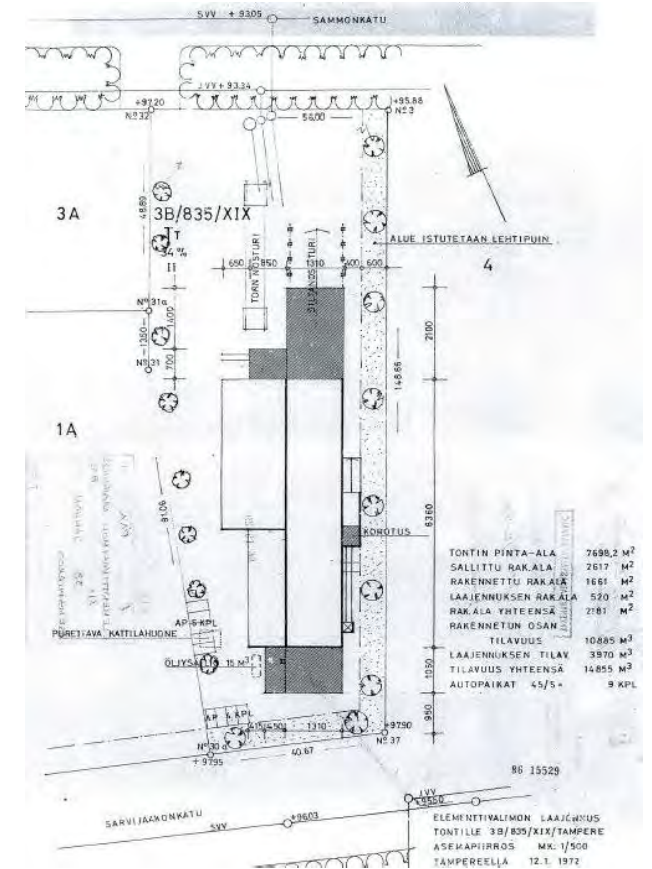

SARVIJAAKONKATU 9-19

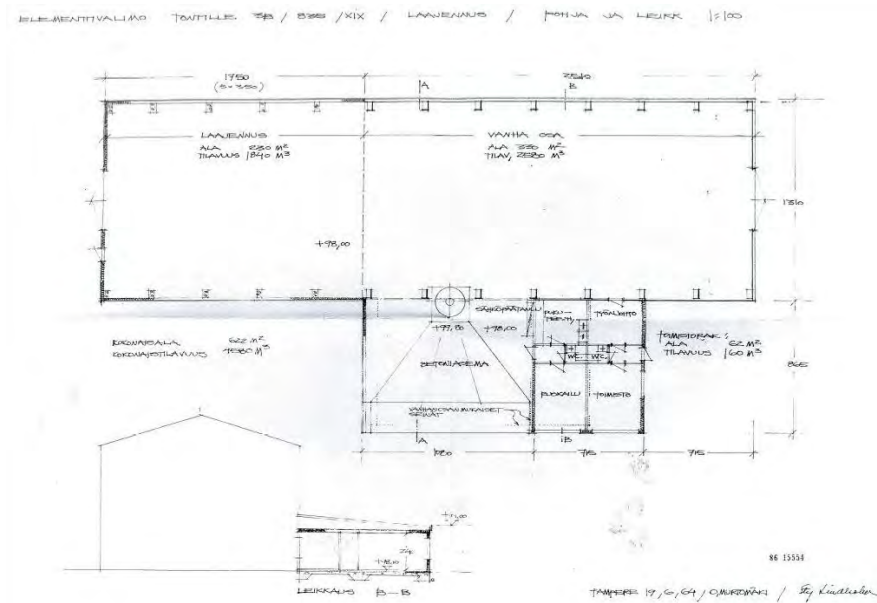
Sarvijaakonkatu 11:n paikalla sijaitsi aikaisemmin Olavi Murtomäen ja Stig Lindholmin suunnittelema elementtivalimo vuodelta 1964. Sitä laajennettiin 1972. Rakennus purettiin 1993. Nykyisin tontilla on 6-kerroksisia asuintaloja, valmistumisvuodet 1996-1997.

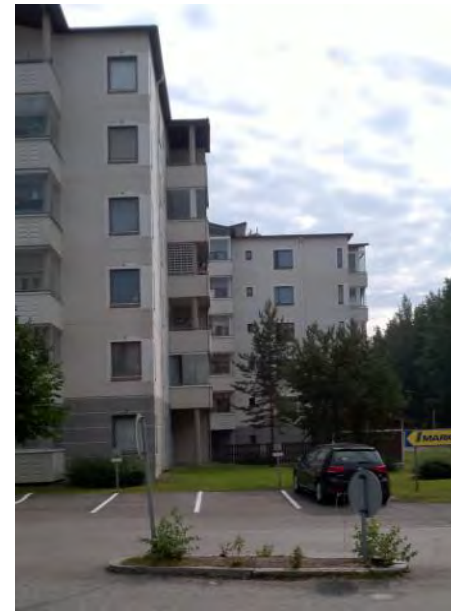
Tampereen Elementti Oy:n asemapiirustus 1964.
Olavi Murtomäki ja Stig Lindholm.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

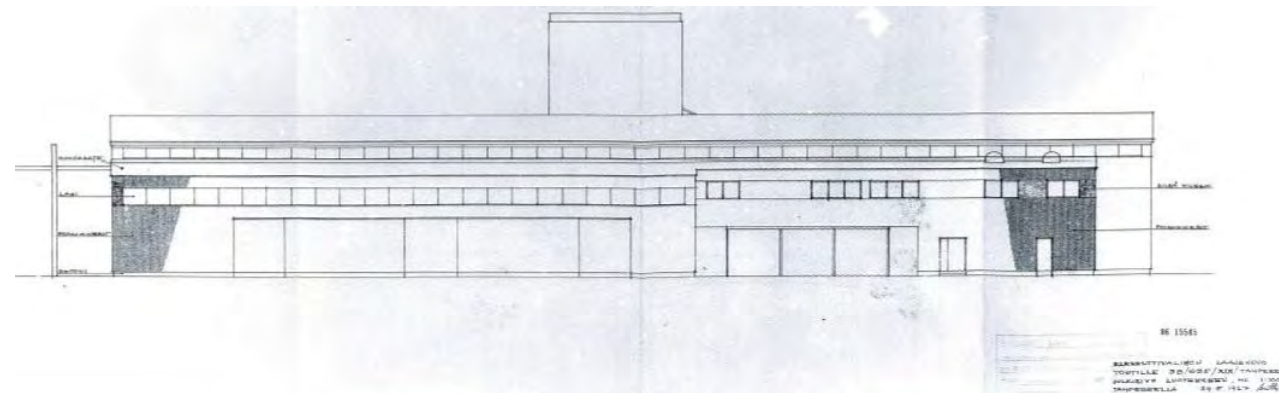
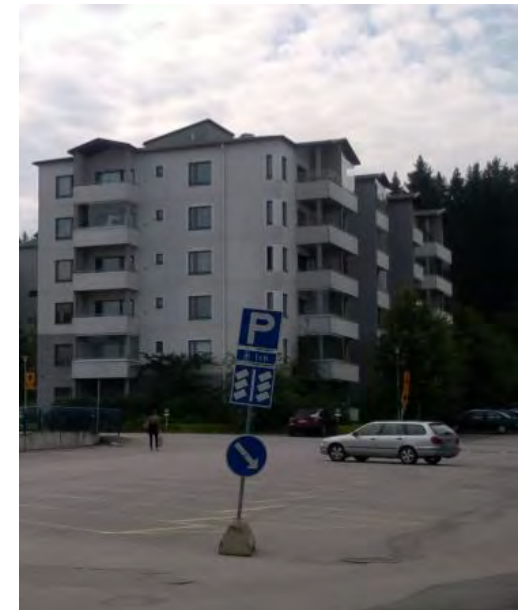
Tampereen Elementti Oy:n laajennus 1972.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

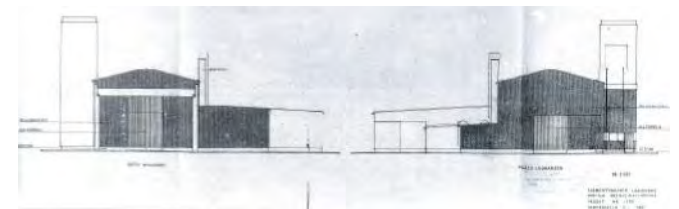
Tampereen Elementti Oy 1964.
Olavi Murtomäki ja Stig Lindholm.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Sarvijaakonkatu 9 ja 11, 8/2013.

Tampereen Elementti Oy 1967.
Olavi Murtomäki ja Stig Lindholm.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Tampereen Elementti Oy 1972. Julkisivut koilliseen ja lounaaseen.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

SARVIJAAKONKATU 23 / AUTOHALLINKATU 5

Kiinteistö Oy:n Eerolan Yritystalo on rakennettu v. 1985, suunnittelijana rakennusinsinööri-toimisto Kontio ja Anttila.

Alakerran itäpäädyn hallitilassa toimi ensin hydrauliletkuja valmistava yritys Hydak. Vuodesta 1991 vuoteen 2013 tilassa toimi autojen huolto- ja rengasliike Huolto Dart Ky. Kiinteistössä on lisäksi ollut jatkuvasti yläkerrassa toimistotilaa ja länsipäädyssä yksityisasunto. Alakerran toimitilassa oli aiemmin autosähkö P. Halme ja vuodesta 2006 lähtien toimitilassa on toiminut Futur-Sähkö Oy.

Eerolan Yritystalo 8/2013.

AUTOHALLINKATU 7

Kiinteistö Oy Autohallinkatu 7

Rakennus valmistui vuonna 1962 Teuvo Viitasen suunnittelemana. Kiinteistössä toimi alun perin hattutehdas ja metallitakomo Takoteus. Kellaritilassa on nyt automaalaamo.

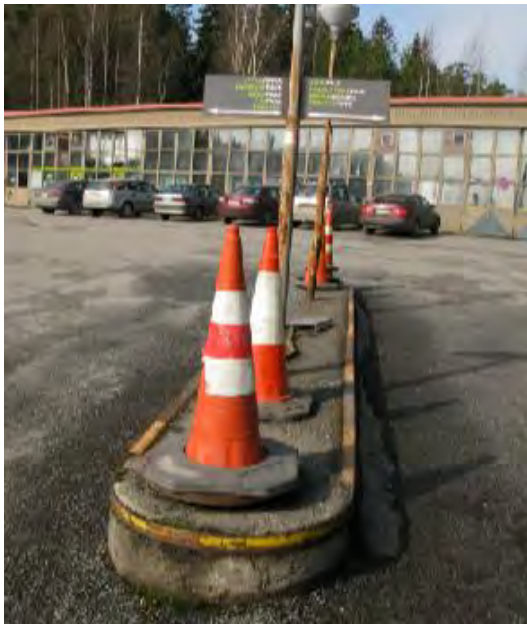

Näkymä Autohallinkatu 7:lle päin, 8/2013.

SARVIJAAKONKATU 28 ja 30

Tontilla toimivat nykyään Tampereen Infra liikelaitoksen varikko sekä Tampereen seudun Työllistämisyhdistys Etappi. Etappi ry:llä on kiinteistöllä erilaisia pajoja, kuten esim. polkupyörä-, auto- ja mediapaja.

Aikaisemmin tontilla toimi Tampereen kaupungin kuljetustoimiston varikko sekä polttonesteiden jakeluasema.

Etappin pihalla 4/2013.

Työpaja, 4/2013.

Leirivälinepaja, 4/2013.

SARVIJAAKONKATU 32 / RIEVÄKATU 2+4

Kiinteistö Oy Sampo 68

Vuonna 1983 valmistuneessa pesubetonipintaisessa rakennuksessa sijaitsevat mm. Ilves r.y:n, Koovee ry:n sekä Raha-automaattiyhdistyksen toimitilat. Rakennuksessa on aikaisemmin sijainnut mm. Kansan Lehden toimitus.

Samalla tontilla etelämpänä sijaitseva Keittiömaailman myymälä-rakennus avattiin v. 2000.

Sarvijaakonkatu 32, 4/2013.

Rieväkatukatu 2+4, 8/2013.

RIEVÄKATU 1 / SAMMONKATU 68 / SARVIJAAKONKATU 34

Liike- ja toimistorakennus vuodelta 1973. Alun perinrakennuksessa toimi Keha-Tex, nyt Sportia Pekan urheiluliike.

Rieväkatu 1,4/2013.

SAMMONKATU 70 / RIEVÄKATU 3

Kiinteistö Oy Sampo 70

Vuonna 1969 valmistuneessa varastorakennuksessa on toiminut Michelinin rengasliike. V. 2000 rakennus uudistettiin ja siihen muutti Gigantin myymälä.

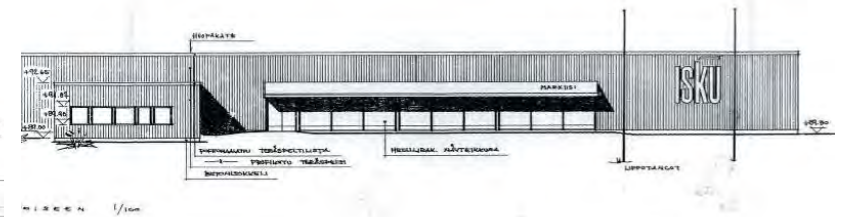
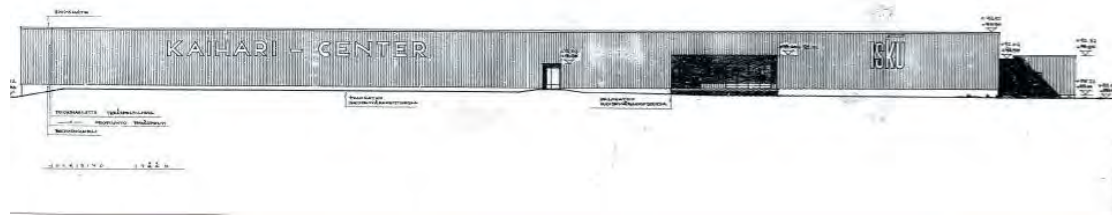
Sammonkatu 70, 8/2013.

SAMMONKATU 73 ja 75 / RIEVÄKATU 9

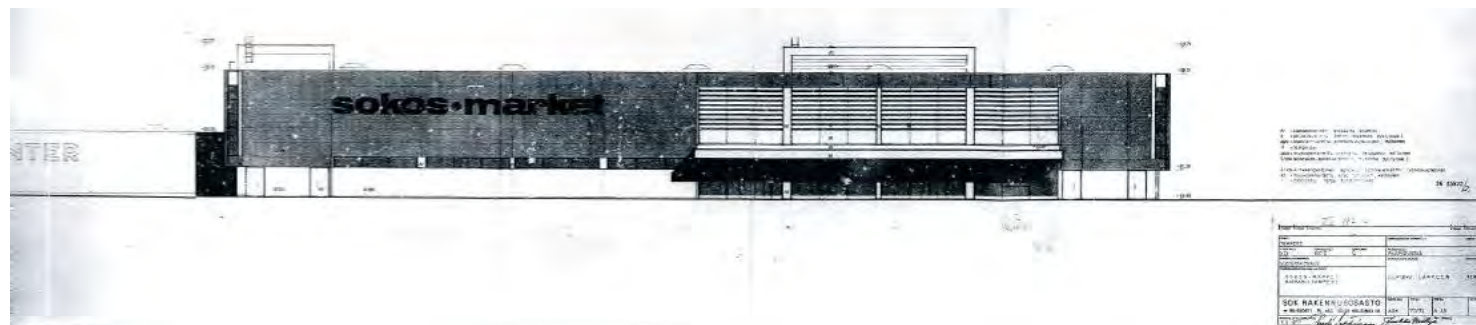
Pirkanmaan Osuuskauppa

Kaihari Centerin teräspeltinen rakennus avattiin vuonna 1970 yhtenä Tampereen ensimmäisistä automarketeista. Sen pohjoispäädyssä toimi huonekaluliike ISKU. 1979 Sokos-market avasi ovensa Kaihari Centerin viereen. Nykyisin tontilla sijaitsevat Prisma ja ASKOn huonekaluliike.

Eero Heleniuksen suunnittelema Kaiharin Kulma Oy:n julkisivu itään 1970. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Eero Heleniuksen suunnittelema Kaiharin Kulma Oy:n julkisivu pohjoiseen 1970. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Sokos-Marketin uudisrakennus 1977. Julkisivu länteen. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Näkymä ASKOlle päin paikoitusalueelta, 8/2013.

Näkymä Rieväkadulta, 8/2013.

SAMMONKATU 47
Huonekaluliike ISKU vuodelta 1983.

SAMMONKATU 56

Viimeinen tiilikylän asuintalo Kaleva purettiin Tampereen Elementti Oy:n paikalta 1965.

Uudisrakennus rakennettiin vuonna 1979. Siinä toimii nykyisin RTV:n rakennustarvikemyymälä ja pizzeria Koikkari. Rakennusta on laajennettu vuonna 2004 länteen päin. Laajennusosan kellarikerroksessa sijaitsee pysäköintihalli. Vanhassa osassa on toiminut aiemmin meijeri, pesula sekä urheiluhalli.

Sammonkatu 56:n paikalla sijainnut meijeri. E.M.Staf, Vapriikin kuva-arkisto

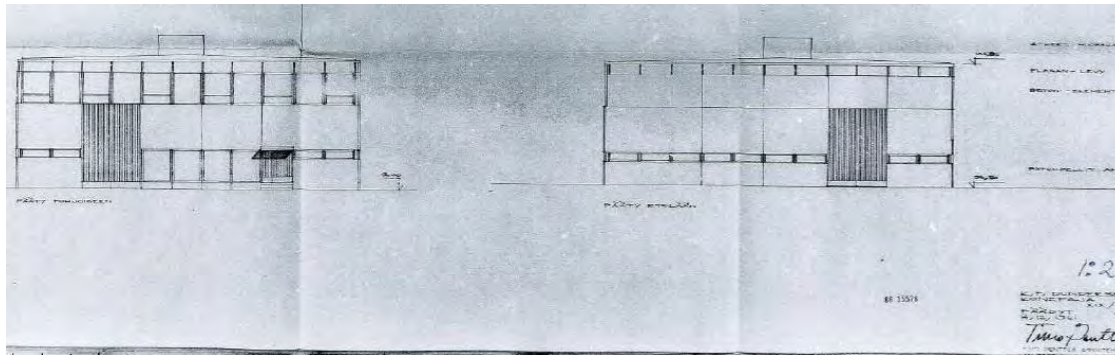

Sammonkatu 56, 8/2013

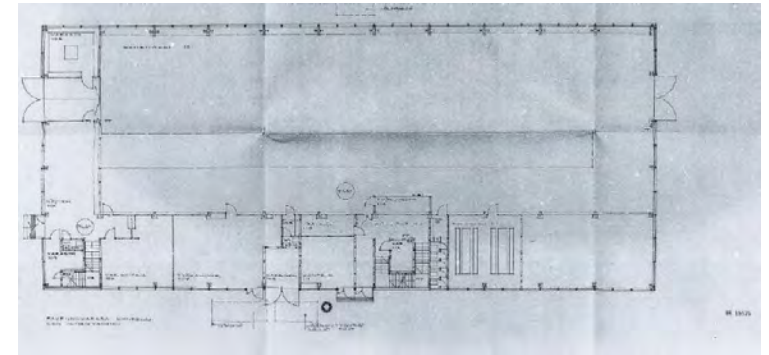

SAMMONKATU 60

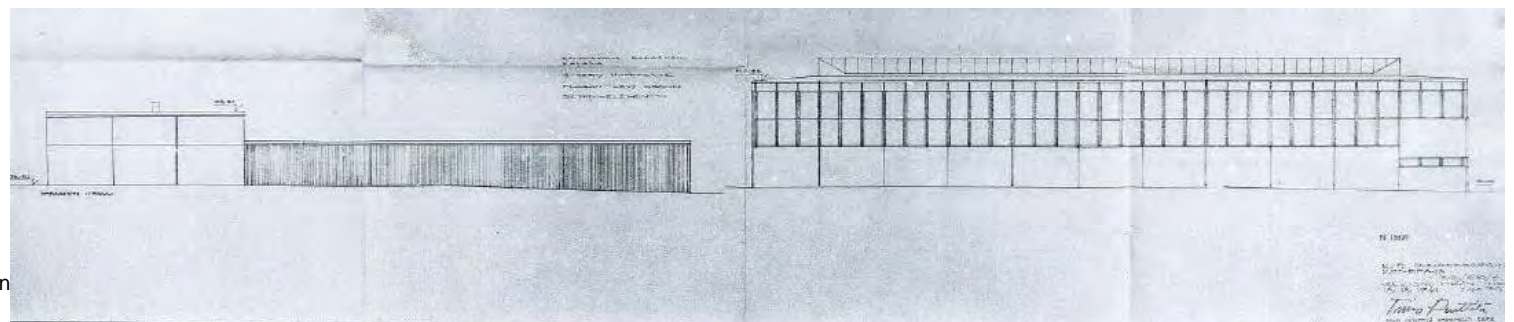
Aiemmin tontilla sijaitsi Dunderbergin konepajarakennus, jonka suunnitteli vuonna 1962 Timo Penttilä. Rakennus purettiin v. 1996. Tontille rakennettiin v. 1997 liikerakennus, jossa toimi aiemmin EUROSPAR. Nykyisin rakennuksessa toimii S-Market ja urheiluliike.

Puretun konepajan julkisivuja, Timo Penttilä 1961.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Puretun konepajan pohjapiirustus, 1.krs, Timo Penttilä 1961.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

Puretun konepajan julkisivuja,
Timo Penttilä 1961.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan
piirustusarkisto.

V. 1997 rakennettu liikerakennus, Sammonkatu 60.
8/2013

SAMMONKATU 62 / AUTOHALLINKATU 6

Vuonna 1964 valmistuneen rakennuksen suunnittelija on Eero Helenius. 70-luvulta kiinteistön omisti ja siinä toimi Huonekaluliike Valtonen. Kiinteistön eteläpäädyssä on nykyisin automyynti ja -korjaamotoimintaa sekä rengasliike. Luoteiskulmassa toimii huonekaluliike Jysk ja Sammonkirppis.

SAMMONKATU 64 / AUTOHALLINKATU 2

Vuoteen 1963 tontti oli suurelta osin vielä viljelykäytössä olevaa peltomaata.

Tontin kolme rakennusta rakennettiin alun perin varasto-, toimisto- ja pienteollisuustiloiksi. Kaikki rakennukset ovat rakennusmestari Holger Böökin suunnittelemia.

Sammonkadun varrelle vuonna 1962 suunnitellulla kolmikerroksisella varasto- ja pienteollisuusrakennuksella on ajalle tyypilliset nauhaikkunat. Alakerrassa sijaitsevat isoilla ikkunoilla varustetut myymälätilat.

Tiloissa ovat toimineet mm. Merkur Rohdoksen Lääketukku, Fiskars sekä myöhemmin huonekaluliikkeet Sotka ja Stemma.

Rakennuksen ulkoasu on säilynyt hyvin toimintojen muuttumisesta huolimatta.

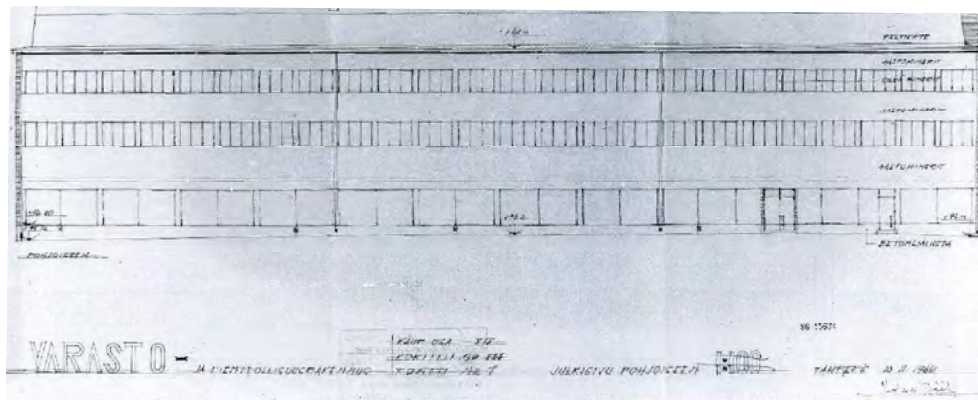
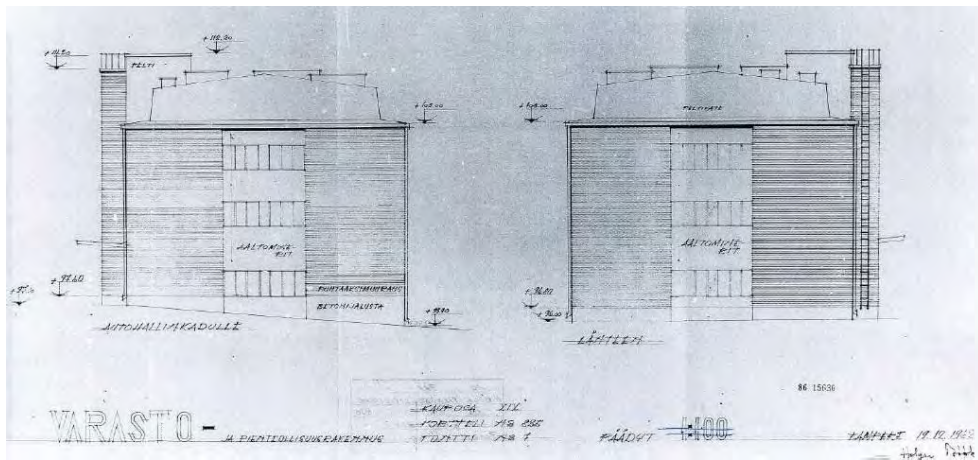
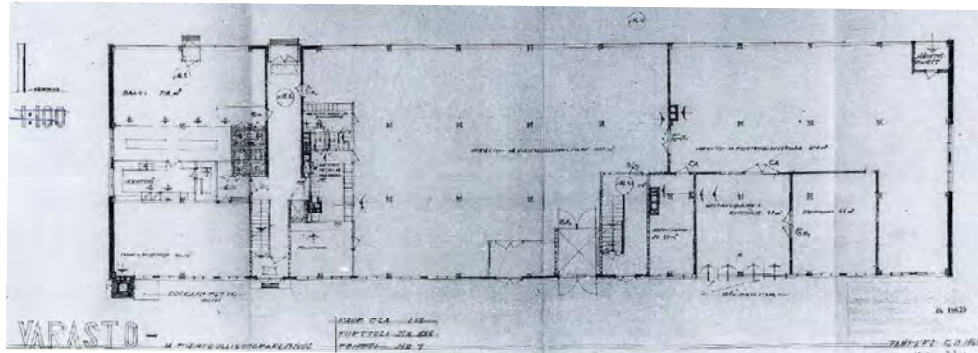
Vuoteen 2013 saakka rakennuksessa toimi pub-ravintola Pubnik. Nykyisin rakennuksessa sijaitsee Pirkanmaan löytötavaratoimisto ja kirpputori. Suurin osa rakennuksesta on tyhjillään.

Tontin itälaidalla sijaitseva Autohallinkadun suuntainen rakennus on pääasiassa autohuoltamoiden käytössä. Rakentamisvuosi on 1969.

Länsilaidalla sijaitseva rakennus rakennettiin vuonna 1962. Siinä toimii Autokorjaamo Hilvola & Salminen Ky.

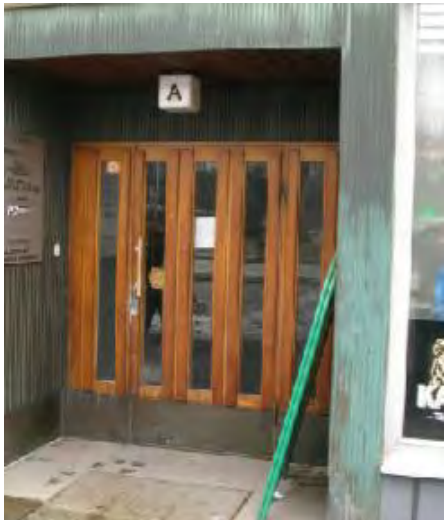
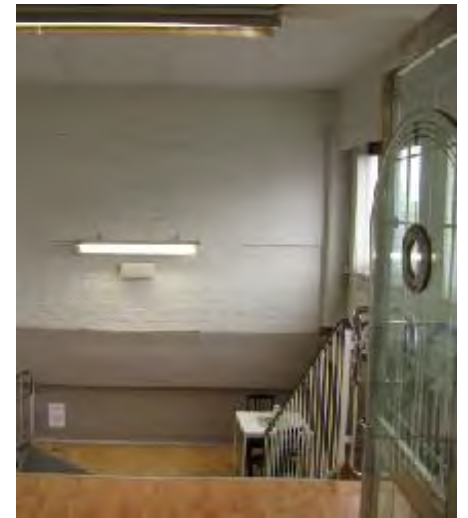
Sammonkatu 64 ja 66, Tehdasrakennus ja Kauppaoppilaitoksen pysäköintialue 1967, Erkki Kauppila, Vapriikin kuva-arkisto.

Sammonkatu 64, 4/2013.

Sammonkatu 64, pohjapiirros ja julkisivuja 1962, Holger Böök.
 Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto.

SAMMONKATU 64

Sammonkatu 64, 2013.

SAMMONKATU 66a / SARVIJAAKONKATU 31 /
AUTOHALLINKATU 1

Kiinteistö Oy Tampereen Samentalo.

Kiinteistöön kuuluu kaksi rakennusta. Vanhemman lännen puoleisen rakennuksen suunnitteli Eero Helenius v. 1962. Aluksi siinä toimi A. Roihu Oy:n kenkätehdas. Tilamuutosten jälkeen v. 1985 siinä on ollut autoliike. Idänpuoleinen teräsprofiilipeltinen hallirakennus on ollut myymälä- ja toimistokäytössä. Rakennus on vuodelta 1978 OTK:n arkkitehtiosaston suunnittelema. Molemmissa rakennuksissa oli vuoteen 2007 Maskun huonekaluliike.

SAMMONKATU 66b / SARVIJAAKONKATU 33

Kiinteistö Oy Sampo 66

Eero Heleniuksen vuonna 1960 suunnittelema liike- ja toimistokäytössä sekä autokorjaamona toimiva rakennus. Aiemmin siinä on ollut myös autokatsastustoimintaa.

Sammonkatu 66b
4/2013

Sammonkatu 66b
8/2013

Lähteet

Painetut lähteet:

- Javanainen, Juha 2012. Kalevassa ja sen lähialueilla: Tamperelainen paikallishistoriallinen muistelo. Tampere: Juha Javanainen.
- Hildén, Juhani 2003. Kaleva-kirja, Tampere-seuran 99. julkaisu. Tampere: Kirjapaino Hermes Oy.
- Hildén, Juhani 1996. Kaikkien aikojen KALEVA, Tampere-seuran 79. julkaisu. Tampere: Kirjapaino Hermes Oy.
- Hankonen, Johanna 1994. Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta: suunnittelujärjestelmän läpimurto suomalaisten asuntoalueiden rakentamisessa 1960-luvulla. Väitöskirja. Espoo: Otatieto. Helsinki: Gaudeamus.
- Tammerkoski, Tampereen seuden kotiseutulehti 10/1983. Tampere: Tampereen Keskuspaino

Painamattomat lähteet:

- Kalevanrinne, yleissuunnitelma-alue 8433 historiaselvitys, Ramboll Finland Oy
- Kalevanrinteen osayleiskaava-alueen ja sen rakennusten historiaa
- Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö, Julkaisuja 2/98 Tampere 1998

Digitaaliset lähteet:

- Rakennusyhtymä Mattinen-Niemelä
http://yrittajat.fi/File/5b4d0562-aa13-411e-985e-fbed80c3f53e/rakennusyhtyma_mattinen_niemela_oy.pdf (luettu 4.9.2013)
- Kauppaneuvos Ragnar Sjöholm (1905-1980)
Keha-Text Oy:n toimitusjohtaja, Kenkätehtaitten Hankinta Oy:n toimitusjohtaja
- <http://kansallisbiografia.fi/talousvaikuttajat/?iid=1290> (luettu 4.9.2013)
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY, Kalevan kirkko ja kaupunginosa
- http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1253 (luettu 29.7.2013)
- <http://www15.uta.fi/koskivoimaa/kaupunki/1940-60/kaleva.htm>
Koskesta voimaa Kalevan kaupunginosan rakentaminen (luettu 19.8.2013)

Kuvat ja piirustukset:

- Vapriikin kuva-arkisto
- Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto
- Markku Kaila ja Marjukka Huotari, Maankäytön suunnittelu, Tampereen kaupunki 2013.

Laatuelementti Oy 1987, Scan-foto, Vapriikin kuva-arkisto